

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՋՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ՝ «ՋՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒՄ
ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆԸ
ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՎԱՐԿԱՅԻՆ, ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ
ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ
(ՈՌՈԳՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ,
ԱԽՈՐՅԱՆ ԳԵՏԻ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՐՍՆԵՐԻ ԻՆՏԵԳՐՎԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ) ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2015թ. մարտի 20-ի թիվ 7/4 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի՝ «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկում օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրված վարկային, դրամաշնորհային և դրանց շրջանակներում ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների օգտագործման /ոռոգման համակարգերի արդյունավետության բարձրացման ծրագիր, Ախուրյան գետի ջրային ռեսուրսների ինտեգրված կառավարման ծրագիր/ նկատմամբ ուսումնասիրությունը:

Վերահսկողության առարկան՝ Ոռոգման համակարգերի արդյունավետության բարձրացման ծրագրի, Ախուրյան գետի ջրային ռեսուրսների ինտեգրված կառավարման ծրագրի վարկային, դրամաշնորհային և ՀՀ պետական բյուջեից

համաֆինանսավորման գումարների օգտագործմանն ուղղված գործարքներն ու ընթացակարգերը:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի աշխատակազմ և «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկ (այսուհետ՝ ԾԻԳ):

Վերահսկողության կալարման ժամկետը՝ 30.03.2015-20.02.2016թթ.:

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակահատվածը՝ ծրագրերի իրականացման սկզբից մինչև վերահսկողության ավարտը:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկողությամբ ընդգրկվել են հետևյալ ծրագրերը՝

- Ոռոգման համակարգերի արդյունավետության բարձրացման ծրագիր,
- Ախտության գետի ջրային ռեսուրսների ինտեգրված կառավարման ծրագիր:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել է դիտարկման և վերլուծության ձևը: Դիտարկման փուլում իրականացվել է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի և ԾԻԳ-ի կողմից ստացված՝ ծրագրերի իրականացման վերաբերյալ տվյալների ուսումնասիրություն: Վերլուծության փուլում վերլուծվել և ամփոփվել են դիտարկման արդյունքները:

Դիտարկման արդյունքները՝

Ոռոգման համակարգերի արդյունավետության բարձրացման ծրագիր

Ծրագիրն իրականացվում է Համաշխարհային բանկի (Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ) վարկային, ինչպես նաև՝ ՀՀ պետական բյուջեի համաֆինանսավորման միջոցների հաշվին: Ծրագրի ընդհանուր գումարը կազմում է 37.5 մլն ԱՄՆ դոլար, որից վարկային միջոցներ՝ 30.0 մլն ԱՄՆ դոլար, ՀՀ պետական բյուջեի համաֆինանսավորում՝ 7.5 մլն ԱՄՆ դոլար:

Ծրագրի նպատակն է՝ կրճատել սպառվող էլեկտրաէներգիայի քանակը և բարելավել ոռոգման ջրի տեղափոխման արդյունավետությունն ընտրված ոռոգման համակարգերում, բարելավել ոլորտին առնչվող կարևոր տվյալների և տեղեկատվության առկայությունը և հուսալիությունը՝ որոշում կայացնողների և այլ շահագրգիռ կողմերի համար:

Ըստ ծրագրի գնահատման փաստաթղթի (05.04.2013թ.) ծրագրի արդյունքային ցուցանիշներ են սահմանվել՝

- էլեկտրաէներգիայի տարեկան խնայողություն՝ մի փոքր ավելի քան 38 մլն կվտ/ժամ, ինչը կազմում է Հայաստանում ոռոգման համակարգի ընդհանուր կարիքների մոտ 30%-ը,
- ընտրված համակարգերի հեռացնող ջրանցքների արդյունավետության բարձրացում՝ կրճատելով ջրի կորուստները 1.91 լ/վրկ/100մ-ից մինչև 0.71 լ/վրկ/100 մ,
- ենթադրվում է, որ սկսած 2019թ.-ից էլեկտրաէներգիայի խնայողությունը կմնա կայուն՝ 4,076.0 հազ. ԱՄՆ դոլարի չափով:

Ծրագրի բաղադրիչներն են՝

Մաս Ա. Ոռոգման համակարգի բարելավում

- Մեխանիկական ոռոգման փոխարկումը ինքնահոսի՝ Մեղրիում, Գեղարդալճում, Բաղրամյան-Նորակերտում և Քաղցրաշենում չորս ինքնահոս համակարգի կառուցման միջոցով:

- Մեխանիկական եղանակով ստացվող ջուր տեղափոխող՝ հեռացնող և այլ ջրանցքների վիճակի բարելավում՝ 13 ընտրված պոմպակայանների հեռացնող ջրանցքների մոտ 52կմ վերականգնելու միջոցով:

Մաս Բ. Կառավարման վերաբերյալ տեղեկատվություն

- Տեխնիկական ուսումնասիրությունների իրականացում հետևյալ նպատակներով՝ վերլուծել ոռոգման կազմակերպությունների շահագործման, սպասարկման և արտապլանային տեխնիկական սպասարկման կարիքները, իրականացնել ջրամատակարար կազմակերպությունների և ԶՕԸ-ների տեխնիկական աուդիտ:

- Վերահսկողական ստուգման և տվյալների ստացման համակարգի (SCADA) տեղադրում շուրջ 70 դիտակետում՝ մայր ջրանցքների և ջրառների ընտրված կետերի վրա:

Մաս Գ. Ծրագրի կառավարում և ԶՕԸ-ներին աջակցություն

- Աջակցության տրամադրում ԾԻԳ-ին ծրագրի կառավարման, իրականացման, մշտադիտարկման և գնահատման աշխատանքներում՝ ապրանքների,

խորհրդատուների, այդ թվում՝ աուդիտի և գործառնական ծախսերի ապահովման միջոցով:

- Աջակցության տրամադրում ԶՕԸ-ների ղեկավարությանը, անձնակազմին և անդամներին՝ ուղղված նրանց տեխնիկական, գործառնական, ֆինանսական և կազմակերպչական կարողությունների և աշխատանքի բարելավմանը՝ խորհրդատվության և վերապատրաստման միջոցով:

Ծրագրի «Ոռոգման համակարգի բարելավում» բաղադրիչով նախատեսված՝ չորս համակարգի փոխարկումը կնվազեցնի շահագործման ծախսերը՝ կրճատելով էլեկտրաէներգիայի սպառումը ավելի քան 23,5մլն կվտ/ժամով: Առաջարկվող չորս ինքնահոս համակարգերն են՝ Մեղրի, Գեղարդալիճ, Բաղրամյան-Նորակերտ և Քաղցրաշեն:

Ընտրված 13 պոմպակայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնումը կնվազեցնի էլեկտրաէներգիայի սպառումը 14,5մլն կվտ/ժամով:

Ծրագիրը միտված է բարելավելու Հայաստանի ոռոգման և դրենաժի համակարգի ֆինանսական կենսունակությունը: Այս արդյունքներին հասնելու միջոցը թանկ մեխանիկական ջրից կախվածության կրճատումն է և մեխանիկական ջուր օգտագործող համակարգերում կորուստների նվազեցումը: Խնայված էլեկտրաէներգիայի հաշվարկով ծրագրի արդյունքում կխնայվի ավելի քան 38մլն կվտ/ժամ: Քանի որ համակարգերի պահանջարկը տատանվում էր (կախված եղանակային պայմաններից) նվազագույնը 118մլն կվտ/ժամից մինչև առավելագույնը 134մլն կվտ/ժամ, այս նվազումը կազմում է ընթացիկ միջին պահանջարկի մոտ 30%-ը:

Բացի էլեկտրաէներգիայի խնայողությունից, ծրագիրը հնարավորություն կտա նաև ժամանակին և պահանջվող ծավալներով ջուր մատակարարել բոլոր ֆերմերներին, որոնք այժմ աշխատում են ոռոգման ջրի առկայության ոչ լավագույն պայմաններում, և ոռոգելի դարձնել ոռոգելի սպասարկման տարածքի մոտ 19%-ը (լրացուցիչ մոտ 2000հա՝ ի հավելումն այժմ ոռոգվող 11000հա-ի), արդյունքում խթանելով գյուղատնտեսական արտադրանքի աճ:

Մոտ 38մլն կվտ/ժամ կազմող էլեկտրաէներգիայի խնայողության օգուտները կհայտնվեն շինարարական աշխատանքներն ավարտելուն պես, իսկ գոյություն

ունեցող և նոր ոռոգվող տարածքների գյուղատնտեսական օգուտները կհասնեն իրենց ամբողջ ներուժին չորս տարվա ընթացքում, ավելանալով տարեկան 25%-ով: Էլեկտրաէներգիայի տարեկան խնայողությունները՝ բոլոր ներդրումային աշխատանքներն ավարտելուց հետո, կկազմեն 4.1 մլն ԱՄՆ դոլար՝ Էլեկտրաէներգիայի ընթացիկ տարեկան գնով, ընդ որում՝ այդ գումարի երեք-չորրորդը ստացվում է փոխարկման համակարգերից:

1.ա. Բաղրամյան-Նորակերտ ինքնահոս ոռոգման համակարգը

Նոր մոտեցնող խողովակաշարի կառուցման արդյունքում համակարգը ջուր կստանա Տկահան ջրանցքից, այդ պատճառով գոյություն ունեցող Նորակերտ թիվ 1, թիվ 2 և Բաղրամյան թիվ 1 պոմպակայանները շահագործումից կհանվեն: Ոռոգման ջուրը կբաշխվի ինքնահոս ձևով՝ երրորդ կարգի ջրանցքներով, ջուրը կվերցնեն գոյություն ունեցող պոմպակայանների ջրթող ավազաններից:

Տկահան ջրանցքի գլխամասերում այդ նպատակի համար բավարար ջուր կա, և որոշակի վերականգնման աշխատանքներից հետո, որոնք թույլ կտան ավելացնել նրանց թողունակությունը և բարելավել հսկողությունը, համակարգը կարող է ընդունել բավարար ծավալի ջուր: Այս ինքնահոս ոռոգման համակարգը կսպասարկի Բաղրամյան և Նորակերտ համայնքների ընդհանուր թվով 573հա՝ այժմ ոռոգվող 162հա-ի փոխարեն:

Տկահանի ջրանցքով 1.5 մ³/վրկ ջուր կմատակարարվի 1429հա տարածք ոռոգելու համար, որից 0.820 մ³/վրկ՝ այժմ նույն ջրանցքից ոռոգվող 856հա-ի համար, և լրացուցիչ 0.68 մ³/վրկ կօգտագործվի Բաղրամյան-Նորակերտ ինքնահոս համակարգի 573 հեկտարը ոռոգելու համար:

Ինքնահոս ոռոգման հնարավորություն ընձեռող նոր մոտեցնող ջրանցքի կառուցման արդյունքում տարեկան կխնայվի 0.863 մլն կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիա, որը 2013թ.-ի 27 դրամ/կվտ/ժամ սակագնով (մոտ 0.067 ԱՄՆ դոլար/կվտ/ժամ) համարժեք է 23.3 մլն դրամի (58.0 հազ. ԱՄՆ դոլար), իսկ շահագործման և պահպանման ծախսերի կրճատման արդյունքում կխնայվի 38.0 հազ. ԱՄՆ դոլարի գումար (առանց էլեկտրաէներգիայի ծախսի):

1բ. Գեղարդալճի ինքնահոս ոռոգման համակարգ

Ծրագրի շրջանակներում Ազատ գետից և ջրամբարից ջուր մղող 3 գործող պոմպակայանները (Ազատի (4-աստիճան), Հացավանի և Գեղարդի պոմպակայանները) կփոխարինվեն ինքնահոս ջրամատակարարմամբ Գեղարդալճի ջրամբարից խողովակաշարի միջոցով: Գլխավոր աշխատանքները բաղկացած են պատվարի բարձրության ավելացումից 13.9մ-ից մինչև 15.5մ՝ ծավալը 2.4 մլն մ³-ից մինչև 3.4մլն մ³ ավելացնելու նպատակով, և 23.0կմ ճնշումային խողովակաշարի (հաշվարկային թողունակությունը 639լ/վարկ) և հարակից կառուցվածքների կառուցումից:

Ծրագրի իրականացումից հետո ոռոգվող տարածքը 456հա-ից կընդլայնվի մինչև մոտ 1000հա: Զրի նոր տարեկան պահանջարկը կդառնա 3.4մլն մ³, որից 2.4 մլն մ³ մատակարարվելու է ջրամբարից, իսկ 1.0 մլն մ³ կառաջանա սպասարկման տարածքի սեզոնային հոսքերից:

Համակարգի օգուտներից են՝ 7,797մլն կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիայի տարեկան խնայողությունը, ինչը կազմում է 210.5 մլն դրամ՝ 2013թ. էլեկտրաէներգիայի սակագնով (0.52մլն ԱՄՆ դոլար) և շահագործման և պահպանման ծախսերի տարեկան խնայողությունները (շահագործման և պահպանման ծախսերը, առանց էլեկտրաէներգիայի, կկրճատվեն մոտ 63.0 հազ. ԱՄՆ դոլարով):

1գ. Մեղրիի ինքնահոս ոռոգման համակարգ

Ծրագիրը կփոխարինի այժմ Արաքս գետից ջուր մղող 16 գոյություն ունեցող պոմպակայանները (Արաքս թիվ 2, Կարճևան, Արաքս թիվ 1, Մեղրի թիվ 1, 2, 3, Ալվանք թիվ 1 – երկաստիճան պոմպակայանի 1 և 2 աստիճանները, Ալվանք թիվ 1.1, Շվանիձոր 1 աստիճան և Շվանիձոր 2 աստիճան, Շագանաձոր, Նոնաձոր եռաստիճանի պոմպակայանի 1 աստիճան, 2 աստիճան և 3 աստիճանները, Բուղդադուռ) Մեղրի գետից ինքնահոս ոռոգմամբ: Հիմնական աշխատանքներն են՝ Մեղրի գետի վրա ջրընդունիչ կառուցվածքի և մոտ 34կմ երկարությամբ խողովակաշարի կառուցում՝ սկսած այդ աղբյուրից մինչև գոյություն ունեցող պոմպակայանները: Նոր խողովակաշարը բաղկացած է 11.9կմ գլխավոր գծից՝ սկսած Մեղրի գետի ջրընդունիչից մինչև Արաքս գետը, 8.1կմ հատվածից, սկսած աճ ճյուղից

մինչև Արաքս թիվ 2, Կարճևան և Արաքս թիվ 1 պոմպակայանները, և 14.4կմ հատվածից, սկսած ձախ ճյուղից՝ մինչև Գորավան, Ալվանք, Շվանիձոր, Շագանաձոր, Նոնաձոր և Բուղդադուս պոմպակայանները:

Համակարգը բնութագրվում է բարձր ճնշման պահանջարկով՝ բոլոր գոյություն ունեցող համակարգերի սպասարկման տարածքները սպասարկելու համար՝ մոտ 300մ ջրի ազատ ճնշմամբ գլխավոր խողովակաշարի վերջնամասում և մոտ 450մ ստատիկ ճնշմամբ:

16 պոմպակայաններից սնուցվող ընդհանուր ոռոգման տարածքն այժմ կազմում է մոտ 410հա (մոտ 800 հա ընդհանուր սպասարկման տարածքից):

Ինքնահոս համակարգի ակնկալվող օգուտներն են՝ տարեկան 4.5 մլն կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիայի խնայողություն, ինչը 2013թ. էլեկտրաէներգիայի սակագնով (301.0 հազ. ԱՄՆ դոլար) համարժեք է 121.5 մլն դրամի, տարեկան շահագործման և պահպանման ծախսերի ավելի փոքր ծախսեր (մոտ 90.0 հազ. ԱՄՆ դոլար) և մոտ 387հա-ով ոռոգվող տարածքի ավելացում՝ ջրի հուսալի մատակարարման և ջրի խնայողությունների շնորհիվ:

1.դ. Քաղցրաշենի ինքնահոս ոռոգման համակարգ

Քաղցրաշենի մեխանիկական ոռոգման համակարգը ստանում է ջուրը Արտաշատի ջրանցքից, որը սնվում է Հրազդան գետից և Ազատ գետի վրա կառուցված Ազատի ջրամբարից: Պոմպակայանը ջուրը մղում է մոտ 180մ բարձրության վրա: Ծրագրի շրջանակներում Ազատ գետի վրա՝ Ազատի ջրամբարից մոտ 9կմ վերև, կկառուցվի ջրընդունիչ կառույց և մոտեցնող խողովակաշար, որը ջուրը կհասցնի մինչև Քաղցրաշենի պոմպակայանի գործող ջրթող ավազանը, հնարավորություն տալով ինքնահոս ոռոգման ջրով ապահովել գործող համակարգի սպասարկման տակ գտնվող հողերը:

Համաձայն նախնական պլանի, խողովակաշարի ընդհանուր երկարությունը կլինի 23.5կմ: Այն կսկսվի 1230մ մակարդակից և կվերջանա 1131մ բարձրության վրա՝ ունենալով 900մմ տրամագիծ:

Քաղցրաշենի համակարգի փոխարկման արդյունքում կխնայվի 10.35մլն կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիա: Դեռ ավելին, օգտագործելով մոտ 10.95 մլն մ³, 957հա այժմ ոռոգվող տարածքը կհասնի 1668հա-ի:

2. Մեխանիկական ոռոգման համակարգերի ընտրված բաժանարար ջրանցքների վերականգնում

Ծրագրում վերականգման համար ընտրվել են 13 ջրհան կայանների հեռացնող և մոտեցնող բաժանարար ջրանցք՝ 107 կմ ընդհանուր երկարությամբ և 8462 հա սպասարկման տարածքով: Նշված 107 կմ-ից առաջարկվել է վերականգնել մոտ 52 կմ, արդյունքում խնայելով տարեկան 14.5մլն կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիա և 310 հեկտարով ընդլայնել ոռոգվող տարածքը՝ ոռոգման ջրանցքի փոխադրման արդյունավետությունը բարձրացնելու հաշվին:

Վերականգման համար առաջարկված 13 բաժանարար ջրանցքներն են՝

1. Աչաջրի ջրհան կայանի մոտեցնող ջրանցք
2. Նոյեմբերյանի քարաստիճան ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
3. Զեյթուն-Հաղթանակի ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
4. Քաղցրաշենի ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
5. Ավշար-Այգավանի ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
6. Արմաշի ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
7. Արազափի ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
8. Զրաշեն-Ազատի ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
9. Զովքի ջրհան կայանի մոտեցնող ջրանցք
10. Արգինա ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
11. Սարալանջ ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք
12. Մեծամորի (Տանձուտ Ղամշլու) ջրհան կայանի մոտեցնող ջրանցք
13. Ղարա-Ղալայի ջրհան կայանի հեռացնող ջրանցք

Ծրագիրը 2015թ. նոյեմբերի 1-ի դրությամբ կատարվել է 31.5%-ով: Ծրագրի ավարտը նախատեսվում է 2017թ.-ին:

Դիտարկման փուլում ուսումնասիրվել են ծրագրի «**Ոռոգման համակարգի բարելավում**» բաղադրիչի շրջանակներում շինարարական աշխատանքների մասով անցկացված մրցույթները:

Ուսումնասիրության պահի դրությամբ ծրագրով նախատեսված 4 ինքնահոս համակարգերի կառուցման աշխատանքների մասով շինարարական աշխատանքների պայմանագիր կնքվել էր միայն Մեղրիի և Գեղարդալճի աշխատանքների համար, Քաղցրաշենի մասով աշխատանքները գտնվում էին մրցութային գործընթացում, իսկ Բաղրամյան-Նորակերտի մրցութային գործընթացը կսկսվի 2016թ. փետրվարին:

Իսկ ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնման աշխատանքների համար կնքվել են 4 պայմանագրեր:

Նշված պայմանագրերը կնքվել են հետևյալ կապալառուների հետ՝

Աղյուսակ 1

Կապալառու	Պայմանագրի անվանումը	Մրցույթի հայտարարության ամսաթիվը	Նախահաշվային արժեքը մլն ԱՄՆ դոլար	Պայմանագրի արժեքը մլն դրամ	Կատարողականը մլն դրամ	Փաստացի վճարումը 01.09.2015թ. դրությամբ մլն դրամ
Դորոժնիկ ՍՊԸ	Մեղրիի ինքնահոսոռոգման համակարգի կառուցում Լոտ 1՝ «Գլխավոր խողովակաշարի կառուցում»	25.09.2013թ.	3.2	1,356.3	1,212.7	1,212.7
Սպիտակ-1 ԲԲԸ	Մեղրիի ինքնահոս համակարգի կառուցում Լոտ 2՝ «Ձախ ճյուղի գլխավոր խողովակաշարի կառուցում»		4.8	1,668.7	1,180.2	1,182.6
Եղվարդշին ԲԲԸ	Գեղարդալճի ինքնահոս ոռոգման համակարգի կառուցում Լոտ 1՝ Գեղարդալճի պատվարի վերակառուցում	07.08.2015թ.	1.99	1,055.3		
ՀՁ Արտաշատի ԷՏՏ ՍՊԸ – ՇՄՇ-23 ԲԲԸ	Լոտ 2՝ Մագիստրալ խողովակաշարի ՆԿ0+00+ՆԿ133+00 հատվածի կառուցում		2.64	1,198.4		
ՀՁ Բիդեք ՍՊԸ – Բաղրամյան շին ԲԲԸ	Լոտ 3՝ Մագիստրալ խողովակաշարի ՆԿ133+00+ՆԿ258+64 հատվածի և Գեղարդի-Հացավան խողովակաշարի կառուցում		2.43	1,080.7		
Ագաթ-777 ՍՊԸ	«Աչաջրի, Նոյեմբերյանի քառաստիճան և Ջեյթուն-Հաղթանակի ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնում»	19.03.2015թ.	1.6	633.2	23.1	143.4
Արփա-Սևան ԲԲԸ	«Քաղցրաշեն, Ավար-Այգեվան, Արմաշ, Արագափ, Ջրաշեն-Ագատ և Զովք ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնում»	20.03.2015թ.	1.95	751.5	0	150.3

Կապալառու	Պայմանագրի անվանումը	Մրցույթի հայտարարության ամսաթիվը	Նախահաշվային արժեքը մլն ԱՄՆ դոլար	Պայմանագրի արժեքը մլն դրամ	Կատարողականը մլն դրամ	Փաստացի վճարումը 01.09.2015թ. դրությամբ մլն դրամ
ՀԱԷԿ-ի շինարարություն ՓԲԸ	«Արգինա և Սարալանջ ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնում»	20.03.2015թ.	1.4	546.1	16.7	121.4
Եղվարդշին ԲԲԸ	«Մեծամոր (Տանձուտ Ղամշլու) և Ղարա-Ղալայի ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնում»	19.03.2015թ.	2.56	1,035.6	157.9	270.5
ԸՆԴԱՄԵՆԸ				9,325.9	2,590.5	3,080.9

1. «Մեղրիի ինքնահոս ոռոգման համակարգի կառուցում (երկու լոտով)»

աշխատանքների համար մրցույթն անց է կացվել միջազգային մրցութային սակարկությունների եղանակով: Մրցութային փաստաթղթեր ձեռք են բերել 13 ընկերությունների, սակայն առաջարկ ներկայացրել են 7-ը՝

Լոտ 1՝

- «Սահակյանշին» ՓԲԸ՝ 1,416.4 մլն դրամ
- «Դորոժնիկ» ՍՊԸ՝ 1,356.3 մլն դրամ
- «Սպիտակ-1» ԲԲԸ՝ 1,051.3 մլն դրամ
- «ՍԱԴԵ» ԲԸ - «Բլեսկ» ՍՊԸ, ՀՁ՝ 1,428.2 մլն դրամ
- «ՀԱԷԿ-ի շինարարություն» ՓԲԸ - «Կովսար 116 Վորթեր Կո.», ՀՁ՝ 4,386.03 հազ. ԱՄՆ դոլար
- «Արփա-Սևան» ԲԲԸ՝ 1,373.3 մլն դրամ
- «Եղվարդշին» ԲԲԸ - «Սունիր Կո.», ՀՁ՝ 1,417.7 մլն դրամ

Լոտ 2՝

- «Սահակյանշին» ՓԲԸ՝ 2,501.1 մլն դրամ
- «Դորոժնիկ» ՍՊԸ՝ 2,283.7 մլն դրամ
- «Սպիտակ-1» ԲԲԸ՝ 1,553.3 մլն դրամ
- «ՍԱԴԵ» ԲԸ - «Բլեսկ» ՍՊԸ, ՀՁ՝ 2,404.9 մլն դրամ
- «ՀԱԷԿ-ի շինարարություն» ՓԲԸ - «Կովսար 116 Վորթեր Կո.», ՀՁ՝ 7,004.1 հազ. ԱՄՆ դոլար
- «Արփա-Սևան» ԲԲԸ՝ 2,084.3 մլն դրամ
- «Եղվարդշին» ԲԲԸ - «Սունիր Կո.», ՀՁ՝ 2,219.7 մլն դրամ

Գնահատման արդյունքում «Սպիտակ-1» ԲԲԸ-ի առաջարկը մերժվել է երկու լուտերի համար, քանի որ մրցութային փաստաթղթերում բացակայել են Տեխնիկական առաջարկի մաս կազմող «Շինհրապարակի կազմակերպումը», «Մեթոդների հայտարարագիրը», «Մոբիլիզացիոն ժամանակացույցը», «Շինարարության ժամանակացույցը», «Արժույթների վճարման ժամանակացույցը», իսկ «Տեխնիկական առաջարկ» և «Մրցույթի մասնակիցների որակավորումը» բաժիններով պահանջվող ձևերի մի մասը լրացված էին ոչ լրիվ: Արդյունքում՝ Գնահատող հանձնաժողովն առաջարկել է պայմանագրերը շնորհել «Դորոժնիկ» ՍՊԸ-ին (Լոտ 1) և «Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ին (Լոտ 2)՝ որպես ամենացածր գնառաջարկներ: Սակայն Համաշխարհային բանկն առաջարկել է «Սպիտակ-1» ԲԲԸ-ից պահանջել բացակայող փաստաթղթերը և կրկին ներկայացնել փոփոխված գնահատման հաշվետվություն: Առաջարկների գնահատումից և համեմատումից հետո, «Սպիտակ-1» ԲԲԸ-ի մրցութային առաջարկները երկու լուտերի համար համարվել են ամենացածր գնահատված մրցութային գին ունեցող և իրականացվել է հետագա որակավորում:

Գնահատման արդյունքում պարզվել է, որ «Սպիտակ-1» ԲԲԸ-ի կողմից ներկայացված մրցութային առաջարկը երկու լուտերի համար էապես համապատասխանում է սահմանված նվազագույն չափանիշներին միայն մեկ լոտով: Այսպիսով, «Գլխավոր խողովակաշարի կառուցում» (Լոտ 1) պայմանագիրը շնորհվել է «Դորոժնիկ» ՍՊԸ-ին՝ 1,356.3 մլն դրամ գումարով, իսկ «Ձախ ճյուղի գլխավոր խողովակաշարի կառուցում» (Լոտ 2) պայմանագիրը շնորհվել է «Սպիտակ-1» ԲԲԸ-ին՝ 1,553.3 մլն դրամ գումարով:

2. «Գեղարդալճի ինքնահոս ոռոգման համակարգի կառուցում (երեք լոտով)»

աշխատանքների համար մրցույթն անց է կացվել միջազգային մրցութային սակարկությունների եղանակով: Մրցութային փաստաթղթեր ձեռք են բերել 8 ընկերություններ, սակայն առաջարկ ներկայացրել են 5-ը՝

Լոտ 1՝

- «Սահակյանշին» ՓԲԸ՝ 1,145.1 մլն դրամ
- «Դորոժնիկ» ՍՊԸ՝ 1,066.74 մլն դրամ
- «Եղվարդշին» ԲԲԸ՝ 1,055.29 մլն դրամ

Լոտ 2՝

- «Դորոժնիկ» ՍՊԸ՝ 1,202.7 մլն դրամ
- Բիդեք ՍՊԸ – Բաղրամյանշին ԲԲԸ ՀՁ՝ 1,350.0 մլն դրամ
- Արտաշատի ԷՏՑ ՍՊԸ – ՇՄՇ-23 ԲԲԸ ՀՁ՝ 1,198.4 մլն դրամ

Լսու 3՝

- «Դորոժնիկ» ՍՊԸ՝ 1,144.3 մլն դրամ
- Բիդեք ՍՊԸ – Բաղրամյանշին ԲԲԸ ՀՁ՝ 1,080.8 մլն դրամ
- Արտաշատի ԷՏՑ ՍՊԸ – ՇՄՇ-23 ԲԲԸ ՀՁ՝ 1,277.6 մլն դրամ

Մրցութային առաջարկների գնահատումից և համեմատումից հետո հետևյալ կազմակերպությունների առաջարկը ճանաչվել է որպես Մրցութային փաստաթղթերին էապես համապատասխանող և ամենից ցածր գին ունեցող՝ լոտ 1 - «Եղվարդշին» ԲԲԸ, լոտ 2 - Արտաշատի ԷՏՑ ՍՊԸ - ՇՄՇ-23 ԲԲԸ ՀՁ և լոտ 3 - Բիդեք ՍՊԸ - Բաղրամյանշին ԲԲԸ ՀՁ: Նշված կազմակերպություններին շնորհվել է համապատասխան պայմանագրերը:

3. «Քաղցրաշենի ինքնահոս ոռոգման համակարգի կառուցում (երեք լոտով)»

աշխատանքների համար մրցույթն անց է կացվել միջազգային մրցութային սակարկությունների եղանակով: Մրցութային առաջարկ են ներկայացրել 5 ընկերություններ՝

Լսու 1՝

- «Ագաթ 777» ՍՊԸ՝ 2,000.1 մլն դրամ
- «Ֆոր Դիրեկշնս» ՍՊԸ – Կապավոր ՍՊԸ ՀՁ՝ 1,878.02 մլն դրամ

Լսու 2՝

- «Ագաթ 777» ՍՊԸ՝ 1,888.0 մլն դրամ
- «Եղվարդշին» ԲԲԸ - Արտաշատի ԷՏՑ ՍՊԸ ՀՁ՝ 2,050.3 մլն դրամ
- «Բաղրամյանշին» ԲԲԸ՝ 2,034.8 մլն դրամ

Լսու 3՝

- Եվրոպա ՍՊԸ – ՇՄՇ-23 ԲԲԸ ՀՁ՝ 1,066.9 մլն դրամ
- «Բաղրամյանշին» ԲԲԸ՝ 1,149.2 մլն դրամ

Մրցութային առաջարկների գնահատումից և համեմատումից հետո հետևյալ կազմակերպությունների առաջարկը ճանաչվել է որպես Մրցութային փաստաթղթերին էապես համապատասխանող և ամենից ցածր գին ունեցող՝ լոտ 1 - «Ֆոր Դիրեկշնս» ՍՊԸ – Կապավոր ՍՊԸ ՀԶ, լոտ 2 - «Ագաթ 777» ՍՊԸ և լոտ 3 - Եվրոպա ՍՊԸ – ՇՄՇ-23 ԲԲԸ ՀԶ:

4. «Աչաջրի, Նոյեմբերյանի քառաստիճան և Զեյթուն-Հաղթանակի ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնում» աշխատանքների մրցույթն անց է կացվել ազգային մրցութային սակարկությունների եղանակով: Մրցութային փաստաթղթեր ձեռք են բերել 5 ընկերություններ, սակայն առաջարկ ներկայացրել են 4-ը՝

- «Ագաթ-777» ՍՊԸ՝ 633.2 մլն դրամ
- «Արփա-Սևան» ԲԲԸ՝ 663.0 մլն դրամ
- «Եղվարդշին» ԲԲԸ՝ 668.2 մլն դրամ
- «ՀԱԷԿ-ի շինարարություն» ՓԲԸ՝ 675.2 մլն դրամ

Մրցութային առաջարկների գնահատումից և համեմատումից հետո «Ագաթ-777» ՍՊԸ-ի առաջարկը ճանաչվել է որպես մրցութային փաստաթղթերին էապես համապատասխանող և ամենից ցածր գին ունեցող: Արդյունքում՝ պայմանագիրը շնորհվել է «Ագաթ-777» ՍՊԸ-ին՝ 633.2 մլն դրամ արժեքով:

5. «Քաղցրաշեն, Ավշար-Այգեվան, Արմաշ, Արազափ, Զրաշեն-Ազատ և Զովք ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնում» աշխատանքների մրցույթն անց է կացվել ազգային մրցութային սակարկությունների եղանակով:

Մրցութային փաստաթղթեր էին ձեռք բերել 6 ընկերություններ: Մրցութային առաջարկներ են ներկայացրել 3 ընկերություն

- «Ագաթ-777» ՍՊԸ՝ 789.7 մլն դրամ
- «Արփա-Սևան» ԲԲԸ՝ 751.5 մլն դրամ
- «Եղվարդշին» ԲԲԸ՝ 798.5 մլն դրամ

Մրցութային առաջարկների գնահատումից և համեմատումից հետո «Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ի առաջարկը ճանաչվել է որպես Մրցութային փաստաթղթերին էապես

համապատասխանող և ամենից ցածր մրցութային գին ունեցող: Արդյունքում պայմանագիրը շնորհվել է «Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ին՝ 751.5 մլն դրամ արժեքով:

6. «Արգինա և Սարալանջ ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնում» աշխատանքների մրցույթն անց է կացվել ազգային մրցութային սակարկությունների եղանակով: Մրցութային փաստաթղթեր ձեռք են բերել և առաջարկներ ներկայացրել 5 ընկերություններ՝

- «Արփա-Սևան» ԲԲԸ՝ 574.7 մլն դրամ
- «Ագաթ-777» ՍՊԸ՝ 560.1 մլն դրամ
- «ՀԱԷԿ-ի շինարարություն» ՓԲԸ՝ 546.1 մլն դրամ
- «Բաղրամյանշին» ԲԲԸ՝ 633.4 մլն դրամ
- «Եղվարդշին» ԲԲԸ՝ 549.9 մլն դրամ

Մրցութային առաջարկների գնահատումից և համեմատումից հետո «ՀԱԷԿ-ի շինարարություն» ՓԲԸ-ի առաջարկը ճանաչվել է որպես Մրցութային փաստաթղթերին էապես համապատասխանող և ամենից ցածր մրցութային գին ունեցող: Արդյունքում՝ պայմանագիրը շնորհվել է «ՀԱԷԿ-ի շինարարություն» ՓԲԸ-ին՝ 546.1 մլն դրամ արժեքով:

7. «Մեծամոր (Տանձուտ Ղամշլու) և Ղարա-Ղալայի ջրհան կայանների հեռացնող ջրանցքների վերականգնում» աշխատանքների մրցույթն անց է կացվել ազգային մրցութային սակարկությունների եղանակով: Մրցութային փաստաթղթեր ձեռք են բերել և առաջարկներ ներկայացրել 5 ընկերություններ՝

- «Արփա-Սևան» ԲԲԸ՝ 1,120.5 մլն դրամ
- «Ագաթ-777» ՍՊԸ՝ 1,195.4 մլն դրամ
- «Բաղրամյանշին» ԲԲԸ՝ 1,111.2 մլն դրամ
- «Եղվարդշին» ԲԲԸ՝ 1,035.7 մլն դրամ
- «ՀԱԷԿ-ի շինարարություն» ՓԲԸ՝ 1,200.02 մլն դրամ:

Մրցութային առաջարկների գնահատումից և համեմատումից հետո «Եղվարդշին» ԲԲԸ-ի առաջարկը ճանաչվել է որպես Մրցութային փաստաթղթերին էապես համապատասխանող և ամենից ցածր մրցութային գին ունեցող: Արդյունքում՝ պայմանագիրը շնորհվել է «Եղվարդշին» ԲԲԸ-ին՝ 1,035.7 մլն դրամ արժեքով:

Ծրագրի գնահատման փաստաթղթով սահմանված արդյունքային ցուցանիշների կատարումը (մասնավորապես՝ ոռոգելի տարածքների ավելացումը, էլեկտրաէներգիայի ծախսերի խնայողությունը և այլն) անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ծրագրով նախատեսված բոլոր աշխատանքների համար պայմանագրերի կնքումից, դրանցով նախատեսված աշխատանքները լիարժեք ավարտելուց հետո:

Ախուրյան գետի ջրային ռեսուրսների ինտեգրված կառավարման ծրագիր

Ծրագրի վարկային միջոցների տրամադրման համաձայնագիրն ուժի մեջ է մտել ընդամենը 2015թ. հունիսի 29-ից: Ծրագրի արժեքը կազմում է 60.0 մլն եվրո, որից՝ վարկային միջոցներ՝ 50.0 մլն եվրո, ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորում՝ 10.0 մլն եվրո: 2015թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ ծախսվել է 5.53 հազ. եվրո գումար՝ ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորման գումարներից՝ աշխատավարձի վճարման նպատակով:

Վերահսկվող ժամանակահատվածում ծրագիրն իրականացվել է Գերմանիայի վերակառուցման և զարգացման բանկի դրամաշնորհային, ինչպես նաև՝ ՀՀ պետական բյուջեի համաֆինանսավորման միջոցների հաշվին: Ծրագրի ընդհանուր գումարը կազմել է 1.5 մլն եվրո, որից դրամաշնորհային միջոցներ՝ 1.15 մլն եվրո, ՀՀ պետական բյուջեի համաֆինանսավորում՝ 0.35 մլն եվրո:

Դրամաշնորհային ծրագրի նպատակն է՝ ա) Ախուրյան գետի վրա Կապսի ջրամբարի ավարտման և հարակից տարածքում խողովակաշարային համակարգի համալիր տեխնիկատնտեսական հիմնավորման համար լրացուցիչ ուսումնասիրությունների իրականացում («Փորձագիտական ծառայություններ»)

բ) Գոյություն ունեցող ոռոգման համակարգերի համալիր տեխնիկատնտեսական հիմնավորման ուսումնասիրություններ Կապսի ջրամբարի գյուղատնտեսական հողերի վրա՝ ջրի մատչելիության բարելավման և արդյունավետ ոռոգման համակարգերի ներդրման միջոցով արտադրության ավելացման ընդունելի հայեցակարգ մշակելու համար («Փորձագիտական ծառայություններ»):

Դրամաշնորհային միջոցներով իրականացվող ծրագիրը 2015թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ կատարվել է 96%-ով:

Դիտարկման փուլում ուսումնասիրվել է «Ախուրյան գետի ջրային ռեսուրսների ինտեգրված կառավարման ծրագրի» շրջանակներում կնքված «Ջրային ռեսուրսների համակարգված կառավարում/ Ախուրյան գետ - Կապսի ջրամբարի և ինքնահոս ոռոգման համակարգի կառուցման աշխատանքների համար խորհրդատվական ծառայություններ» պայմանագիրը: Պայմանագիրը կնքվել է 2013թ. հոկտեմբերի 17-ին, CES Consulting Engineers Salzgitter GmbH, AHT GROUP AG Management & Engineering և Երևանի Ճարտարապետության և Շինարարության Պետական համալսարան ՀՁ-ի հետ:

Պայմանագրով նախատեսված ծառայությունները բաղկացած են հետևյալ առաջադրանքներից՝

Պարտադիր կատարման առաջադրանքներ՝ (1,107.75 հազ. եվրո)

I - «Ջրային ռեսուրսների համակարգված կառավարում/ Ախուրյան գետ, Փուլ 1» Իրագործելիության Ուսումնասիրության թարմացում – 563.25 հազ. եվրո,

V – Ախուրյան գետի ավազանի համար Կառավարման Պլան – 244.8 հազ. եվրո,

IV - «Ջրային ռեսուրսների համակարգված կառավարում/ Ախուրյան գետ, Փուլ 2» Իրագործելիության Ուսումնասիրություն Ոռոգման Համակարգի համար – 299.7 հազ. եվրո:

Լրացուցիչ առաջադրանքներ՝ (2,045.65 հազ. եվրո)

II – Մանրամասն Նախագծային և Մրցութային Փաստաթղթերի պատրաստում, աջակցություն Ջրային ռեսուրսների համակարգված կառավարում/ Ախուրյան գետ, Փուլ 1-ի համար մրցույթի անցկացմանը – 811.55 հազ. եվրո,

III – Փուլ 1-ի շինարարական աշխատանքների շինարարական վերահսկողություն – 1,234.1 հազ. եվրո:

Խորհրդատուի կողմից իրականացվել են միայն պարտադիր կատարման աշխատանքները (Լրացուցիչ II և III առաջադրանքները կկատարվեն, եթե ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ դառնար դրանց կատարումը):

Առաջին փուլով նախատեսված «Իրագործելիության Ուսումնասիրության թարմացում» առաջադրանքի շրջանակներում թեմաները, որ պետք է ուսումնասիրվեին, հետևյալն են՝

- Ծրագրի ընդհանուր նկարագրությունը՝ աշխարհագրական, սոցիալ, օրենսդրական, քաղաքական, տեխնիկական և տնտեսական կոնտեքստում (ներկա իրավիճակը)
- Զրամբարի և խողովակաշարի տարածքների տեղագրությունը (տոպոգրաֆիա), երկրաբանությունը, կազմաբանությունը (մորֆոլոգիա)
- Կլիմայագիտություն, Հիդրոլոգիա
- Շրջակա միջավայրի և սոցիալական գնահատում, սոցիալ-տնտեսական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ, հողերի սեփականության վերլուծություն
- Ոռոգման համակարգի, ջրի հավասարակշռության համար ջրամբարի գործունեության մոդելավորում, ջրհեղեղի հոսքի վերլուծություն
- Հիդրավլիկ կառույցներ, պատվար, թափվելու ուղիներ, ոռոգման բացթողումը կամ խողովակաշար
- Ծախեր-եկամուտներ վերլուծություն, պլաններ և նախագծեր, շինարարության ժամանակացույցի պլանավորում, ռիսկերի վերլուծություն և այլն:

Ըստ պայմանագրի, նախկինում նմանատիպ աշխատանքներ 2008թ.-ին կատարվել են Հազարամյակի Մարտահրավերներ-Հայաստան ծրագրի (Հայջրնախագիծ ինստիտուտի կողմից) շրջանակներում՝ ծրագրի նախապատրաստման համար իրագործելիության ուսումնասիրություն, «Կապսի ջրամբարի կառուցման տեխնիկական և տնտեսական հիմնավորման համար ուսումնասիրություններ»՝ բաղկացած 5 գրքերից, որը սակայն չի ներառել ջրի և ոռոգման համակարգերը:

Խորհրդատուին կատարված վճարումները ներկայացված են ստորև աղյուսակում՝

Աղյուսակ 2

	Ամսաթիվը	Գումարը հազ. եվրո	Նկարագրություն
1	29.11.2013թ.	142.16	Կանխավճար

	Ամսաթիվը	Գումարը հազ. եվրո	Նկարագրություն
2	23.07.2014թ.	73.44	V առաջադրանքի 30%
3	23.07.2014թ.	89.91	IV առաջադրանքի 30%
4	26.09.2014թ.	158.55	I առաջադրանքի միջանկյալ վճար 1
5	08.10.2014թ.	146.03	I առաջադրանքի միջանկյալ վճար 2
6	08.10.2014թ.	73.44	V առաջադրանքի միջանկյալ վճար 2
7	08.10.2014թ.	89.91	IV առաջադրանքի միջանկյալ վճար 2
8	18.12.2014թ.	24.0	միջազգային թռիչքի գումար
9	26.03.2015թ.	174.18	I առաջադրանքի վերջնական վճար
10	26.03.2015թ.	74.93	IV առաջադրանքի վերջնական վճար
11	26.03.2015թ.	61.20	V առաջադրանքի վերջնական վճար
Ընդամենը վճարում խորհրդատուին		1,107.75	

Եզրակացություն

Ոռոգման համակարգերի արդյունավետության բարձրացման ծրագիր

• Շինարարական աշխատանքների համար հայտարարված մրցույթներին հիմնականում մասնակցում են նույն մասնակիցները, և ամեն մրցույթի արդյունքում հաղթող է ճանաչվում նրանցից մեկը:

• Ծրագրի գնահատման փաստաթղթով սահմանված արդյունքային ցուցանիշների կատարումը (մասնավորապես՝ ոռոգելի տարածքների ավելացումը, էլեկտրաէներգիայի ծախսերի խնայողությունը և այլն) անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ծրագրով նախատեսված բոլոր աշխատանքների համար պայմանագրերի կնքումից, դրանցով նախատեսված աշխատանքները լիարժեք ավարտելուց հետո:

Առաջարկություններ

«Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկին՝

Ձեռնարկել միջոցներ՝ ծրագրերով նախատեսված բոլոր աշխատանքները ծրագրին համապատասխան ավարտելու, ինչպես նաև՝ ծրագրերով սահմանված արդյունքային ցուցանիշների կատարումն ապահովելու ուղղությամբ՝

- էլեկտրաէներգիայի տարեկան խնայողություն,
- ընտրված համակարգերի հեռացնող ջրանցքների արդյունավետության բարձրացում,
- ջրի կորուստների կրճատում,
- ոլորտին առնչվող կարևոր տվյալների և տեղեկատվության առկայության և հուսալիության բարելավում: